

D A N A Š N J A S C E N A

- MUZIKE

PROBOJ ELEKTRONIKE

MED PROMJENE NA MUZIKALNOM POLJU, KE SU PELJALE DO EKSPLOZIVNOGA RAZVITKA BEAT-MUZIKE, SLIŠI I PROBOJ (DURCHBRUCH) ELEKTRONIKE. DOKLE JE ELEKTRONSKA MUZIKA BILA DO SADA OSUDJENA U NOĆNE PROGRAME, SLIŠI ONA SADA U SVAKIDANJU PRAKSU I ŠIROKA OMLADINSKA PUBLIKA JU NE SAMO BEZ PRIGOVORA KONZUMIRA NEGO I ŽELJI. MIMO TOGA IMA DANAS NEKOLIKO POKRETOV I STRUJANJ, KA SE POJAVLJAJU NA POP-SCENI: BLUES, FOLKMUSIC, HARD ROCK, FREE ROCK, KLASIČNA PRERADJIVANJA, PROTEST- I POLITSONGS. MOŽE SE VIDITI JEDNA LINIJA RAZVITKA POČETO OD BEATLESOV PRIK JIMIJA HENDRIXA I PINK FLOYDA DO DO EMERSON, LAKE & PALMERA.

Čini se, da je pop-muzika tek sada došla na nivo, koga su po mišljenju "intelektualcov" jur Beatlesi bili dostigli.

Mišljenje o kom su oni nek glavom mahali. Paul McCartney: "Our songs are full of lucky chances....We think, write, see, what the others do - and peng, the puzzle is ready." Ringo Starr: "Do you remember when everybody began to analize Beatles-Songs? By some of this guys I never got, what's the matter about it." Da li Beatlesi to kanu, da li oni to progledaju, da li oni stim koketiraju ili ne, oni se broju med muzikalne novatore posle 1960. lj.

Ki ali misli, da egzistira samo ova velika linija, ka pelja od Rock'n'Rolla Bill Haleya ili Elvis Presleya prik Beatlesov do Jimi Hendrix-a i konačno do najnovijih eksperimentov Emerson, Lake & Palmera, ki mimo toga misli, da je velika publika mogla slijediti ovomu razvitu i da će biti za dojduću generaciju ov visoki nivo jedne tehničko kompleksne muzike nešto posebrazumljivoga, toga mišljenje je isto tako krivo, kao ono jednoga kratkovidnoga gledaoca avantgardističnih festivalov, ki u jednom Cage-koncertu vidi žitak sadašnje muzike.

Ako reduciramo pojam pop-muzike, ki popravo uključuje cijelo polje zabavne muzike početo od trivijalnoga šlagera do stvaralačke rock-muzike na on dio, ki si zaista zasluži predikat "kreativan", onda ne možemo ni ovde najti dominantni trend.

AGE OF PATCHWORK

Blues, Rock'n'Roll, Folkmusic, Country & Western, Politrock, Hardrock, Psychedelic Music, Thirdstream-Rock egzistiraju jedan uz drugoga i se medjusobno uticaju i to ne tek posle odstupa "Velikih" od nekada. Ča ove smjere u mnogi muzikalni ocitovanji povezuje - a i ovde imaju Beatles kao inicijatori mnogo udjela - ne leži tako u kompoziciji ili u muzikalnom materijalu, nego već u ishasnovanju tehnike, ku je jur 1965. lj. amerikanski Time-Magazin držao za odgovornu za "Age of Patchwork", čim je bila mišljena muzika, ka je zmiksana kroz mnoge manipulacije pomoću elektronskih strujov u studiju i pri koj je tonmajstor kao muzikalni konstruktor nastao sve važniji.

Triba ovde kazati, da su Beatlesi jur u 1966.lj. obustavili

live-nastupe, da su izgradili svoj veliki uspjeh u tri ljeti od 1963 do 1966 i da su do rastupine u 1970.lj. egzistirali samo kao "retortband".

1929.lj. pronajdena je elektronska Hammond-orgulja, u istom ljetu kombinirali su Francuzi A.Givelet i E.Coupeux oscilatore s Lochkarten-Kontroll-sistemom i nacinjili tako prvi synthesizer (sintesajzer). Lionel Hampton pridonesao je tomu da nastane vibrafon prvi instrument na elektronskoj bazi, ki se je i jako raširio. Kratko prije 2. svitskog rata produciralo je poduzeće Gibson prvu električnu gitaru. I ovde su bili Jazz-muzičari - Charlie Christian i Eddie Durham - avantgardisti onih novih zvukov. Tek u 50-ih ljeta počelo se je pojačati kontrabas a 10 ljet kasnije konstruirao je Gil Melle prvi elektronsko pojačani sopransaksafon.

P O Ć E T A K E I M U Z I K E

Svi ovi pokusi, producirati nove zvuke i je prominiti pomoću pojačala, počeli su već u početku 20.stoljeća. Beatlesi su bili prvi pop-muzičari, kod kih se je osjetio ta upliv ali bez toga da bi bili napustili gestus rockmuzike. Posle Beatles-ere je bila zasluga muzičarova, da su razvili iz toga upliva jednu samostalnu formu muzike.

Frank Zappa sa svojimi muzikalnimi "Müllskulpturami", sa svojimi kombinacijami od E-muzike, Jazza, materijala apsurdnoga teatera, elektronskih efektova, wah-wah-efektova i overdrivea, Varese-adapcijov i kabaretističnih prilogov je bio jedan od prvih, ki je prelazio stepen muzikalnoga materijala Beatlesov. Njegove koljaže kao every-day-music su pokazale višu socijalno-kritičnu svist nego Beatles- ili Rolling Stones-Songi, ki su transponirani u poetično ili provokatorično. Imanentniji, ča se tiče muzike, pokazao se je Jimi Hendrix, iako su se njegovi važgajući ekscesi na prozornici interpretirali politički - kao neposredna umjetnička simbolizacija sile. Od Hendrixa početo valja distorzija (Verzerrung) tonov gitare - izvodena s pedalji, krozake nastanu toni od wah-wah-sounda do zavijanja sirene - i virtuozno vladanje nad "feedbacku" (Rückkoppelung) kao muzikalni kriterij jedne "progresivne" pop-muzike. Hendrix je prvi, ki je s ovimi tehnikami zaista obnovio

Blues. Za njegovu muziku se može reci, da pojačala, mikrofoni i zvučnici nisu samo pripomoc pjevača i instrumentalista, nego da oni struji sami postanu instrumenti i da je za otakovu muziku potrebna velika jačina glasa.

4 0 0 0 - 6 0 0 0 W A T T - a

Ta neizmjerna jačina sviranja mnogih grupov ima ne samo funkciju jedne nove dimenzije, jednoga overflow-efekta. Ta zaglušni volumen ima isto ako funkciju ogranicenj i distanciranja od odraslih, ki imaju druge običaje slušanja, dakle slično značenje kao "drugačija" pratež, frizura i ponašanje. Kako jako se može u ovom pretjerivat nam kažu grupe kao "Grand Funk Railroad", ki kod običnih predstavov u dvorana upotrebljavaju 4000 - 6000-Watt-pojačala i tako reduciraju muziku na inhumanu jačinu.

Još dalje od Hendrixa ušao je Rockband "Pink Floyd" u područje elektronike. U nje "Ummagumma"-muziki 1969.lj. poslužio se ov band naime tehnike, ka kroz regulatore i rotatore giba zvuke i tone kroz prostoriju.

" S Y N T H E S I Z E R "

Ultima ratio elektronskih eksperimentov u pop-muziki posle 1970.lj. predstavlja grupa Emerson, Lake & Palmer. Keith Emerson popularizirac je u rocku jedan instrument, koga su pred njim vec' Beatlesi, Rolling Stonesi i Beach Boysi upotrebjavali: "Moog Synthesizer".

Synthesizer je elektronski instrument, u kom su spojeni različiti modulji u "Baukastensistemu". Skoro svi modulji se u svojoj funkciji i manuelno i elektronski daju krmiti i imaju specifičnu zadacu kao generatori, modulatori i regulatori. Pomocu mnogostranih sistemov kopčanja (Kopplungssysteme) se mogu svi sistemi medjusobno spojiti. Jedan zvučni dogadjaj se zna upotrebljavat za upravljanje (Steuerung) jednoga drugoga zvuka. Generelno je moguće, sve muzikalne parametere kako god izvuci, prominiti i kombinirati. Dakle se daju producirat potpuno novi zvuki ali i sve poznate akustične pojave i moguci zvuki klasičnih instrumentov. Svaki, ki je sa synthesizerom djelao, ali zna da se različiti šumi i zvuki daju relativno

lako producirati, teško ali jedan konvencionalni instrumental-ton. Još uvjek valja: ako kanis nacinjiti ton pozaune, onda si angaziraj pozaunista!

Baš te neizmjerne mogućnosti zvuka su odgovorne zato, da se je ov instrument u nedavnoj pop-muziki mogao etabrirati, bez toga da bi ali mnogim instrumentalistom bilo jasno, kako je potrebna podudžba, da znaju zvuke u njihove osnovne strukture rastaviti i opet složiti. Tako je kroz upotrebljavanje synthesizera, ko na prvi vid lako izgleda, doslo vec do jedne vrste "vulgarne elektronike". Nastale su odredjene šablone i kliseji zvuka. Osobito zavodljivo je upravljanje sa "chancegeneratorom" (Zufallsgenerator), ki ta "necovjecno" egzatni materijal opet umrvi.

A V A N T G A R D E - S O U N D Z A N A R O D

Keith Emerson sa svojim 90 000 DM-synthesizerom je danas sigurno najšpektakularniji fenomen u Rocku, prije svega kad se čini da je on prvi, ki je avantgarde-zvuke a ne samo surogat od njih unosio u narod. S tim nije rečeno da je on muzikalnu kvalitetu učinjio razumljivom ali mnogim za prvo ipak čujnom. Emerson je zapravo još vec nego svi superstar pred njim, vec nego Beatlesi, ki su romantican image gajili, i vec nego Mick Jagger jedna simbolfigura pop-muzike.

On je prototip, u kom se protivni karakteri rock-kulture opet nadju: agresivni rocker i rusilac gradjanske kulture orguljov, virtuzozni "bezdušni" synthesizer-tehnicar, sex-simbol pun pota,

ki svoj muzikalni ljubavni objekt sadistično traktira s nogami i s nozi - človičji savladivac nečlovičjih pojačalov. On je velemajstor tehničkoga "pop-razdoblja".

Ča je Emerson popularizirao je u medjuvrimenu nastalo specifično za nimšku rock-muziku, ca su EL&P ironično imenovali s "Teutonic noise rockom". Grupe kao Kraftwerk, Neu, POPOL VUH, Tangerine Dream, Ash Ra Tempel, Amon Düül II, Guru Guru su ov elektronski sound već perfekcionirali.

F O L K M U S I C

Iako je ova forma elektroakustične prezentacije odlučno odlučno uticala na pop-muziku, ona ipak ostaje samo jedna strana muzike, ka je u svojoj ekstremi tako različita kao i takozvana ozbiljna muzika. Jedna bitna strana u sadašnjoj ongloameričkoj pop-muziki je Folkmusic, ka se je ali u neki aspekti približila razvitku Rocka. Kad je "heros" amerikanskoga folksong-a, Bob Dylan, u juliju 1965.lj. sa svojom električnom gitarom stupio na pozornicu Newport Folk Festivala, da predstavi javnosti električno pojačanu folk-muziku, ča je bila novost i početak folkrocka, su ga mnogi izvizzali, jer su doček E-gitare, instrumenta komercijelnoga rocka, očutili kao sakrileg. Međutim su mnogi muzičari i njihova publika ali priznali, da se sadržaj muzike s jednim novim instrumentom ne mora bezuvjetno prominiti, nego da se može zadobiti čak nova publika i iskoristiti veće tehničke mogućnosti.

U Ameriki imaju Country & Western Songi, imaju balade iz razdoblja pionirov veliku tradiciju, u čiji tema se vidu antagonizami amerikanskoga društva izmedju spasenja i zdvajanja.

Veliki politički angazman protestpjevacev Bob Dylan, Phil Ochsa i Tom Paxtona posle dobe "of Civil Right Movement" je nastavak političke tradicije Woody Guthriea, ki je radio za komunistički "Daily Worker", i pete Seegera, ki je bio zbog svojih radničkih i antifašističnih jaciak pozvan pred "Un-American Activities Comitee" McCarthneya. Od ove forme angažirane muzike su se ali američki folksingeri u medjuvrimu opet distancirali. James Taylor, Judy Collins, Joni Mitchell, Richie Havens, Crosby Stills Nash & Young u Ameriki, Traffic, Cat Stevens, Sandy Denny, Pentangle, Incredible String Band, Stelleye Span u Angličkoj su reprezentanti ovoga folklorno inspiriranoga tihoga popstila.

B J E L I   B L U E S

Jedan drugi elemenat rock-muzike istovremeno ali jedna samostalna grana s velikom tradicijom je Blues. Njegov evropski prorok je John Mayall. Dugo vreme valjao je Blues kao umjetnička forma izražavanja "črne" Amerike, kao vlasništvo i refugium jedne socijalno zapostavljene rasičke grupe. Pokidob "bijeli" Alexis Korner, J. Mayall i Eric Burden već nisu pokusavali samo kopirati muziku črncova, su oni preminili tradicionalni 12-takt-šema, ostavili ali sadržaj izražavanja i napunili njihovo područje s novimi političko-angajiranimi teksti. Ovako je nastala jedna nova "bijela" varijanta Bluesa, ka je bila adekvatna prvobitnoj formi i ka se je dala još i eksportirati u domovinu Bluesa, u SAD.

Približavanja Jazza i Bluesa su samo jedan primjer za uticaj različitih stilističkih formov izražavanja. Svuda se kaže medjusobno djelovanje. Blues, Jazz, Folk, Rock pomisani su kod pojedinih grupov skoro uvijek samo u drugom razmjeru.

Sve ovo nam kaže, koliko se je rock-muzika od jedne forme, ka je bila funkcionalno vezana uz ples, razvila do jedne individualističke muzike, ka je otprta svim tudjim stilskim uticajom. Pop-muzika se je ali i proširila do tako difuzne forme, da potpuno rasvitlenje u kompleksnoj povezanosti vec nije moguće. Bez pop-muzike kao stimulansa gibanja, kao angajirane muzike, kao avantgardističke forme umjetnosti ili kao same zabave i uživanja si ne moremo vec predstaviti zabavnu i umjetničku muzičku scenu u najvažniji industrijski država. Vec nego ikada valja citat: "You can't ignore us. Even if you don't like the ideas behind our music, you have to listen to it, because it's everywhere." (Frank Zappa).

ALOJZ JEMBRICH

Iz zbirke: "Podne u kojem smo cvjetali"

RADUJEM SE LJETU KOJE ĆE DOĆI

Radujem se mravu što
sunce na ledima nosi,
jutru u grlu ptica što
probudjeno ulice rosi.

Radujem se usnuloj tratinčici,
kraj izvora nasmešenoj ivančici,
mekoći parkova u kojima je
mjesec snivio,
radujem se djetetu što trči
želeći ugrabiti sunce nadohvatljivo.

Radujem se životu -
ljetu koje će doći!

NA LIVADI DJETINSTVA

Zrake sunca - strune
o koje vjetar gudi,
leptir na tvom dlanu - zlato
nadjeno u podno na
livadi djetinstva gdje su
zvijezde silazile noću
tražeci tvoje i moje ruke.

MOJ DJEČAK

Dugo sam slijedio tragove
dječaka....
i dođio na usahlo korito
bezbojne rijeke u kojem su
šutjeli razbacane igračke.
Stao sam, ne želeći ni korakom
dalje za nedohvatljivim, jer
plavu boju rijeke ispila je
diga, s njome i oči mog
dječaka.

Vratih se prezren u
dolinu zelenih trava gdje su
stablo već davno umrlo i
nadjoh kamen - našu klupu na kojoj su
kiše i vjetrovi ispisali:
"Tvoj dječak već davno spava".

DANAS

Danas

mojim venama
teče mentol zelenih ravnica
mojim aortama
šumi prijateni zov daljine
moje bilo
kuca korakom asfalta

danas

čujem njezin glas
vratiti se sino

ŽURIO SAM U SAMOĆU....

Odprativši sunce u
postolju noći,
žurio sam u samoću...
da bih postao svijestan
tvog odsustva,
žurio sam u samoću
da bi tvoj lik oživio
prema mnom u
predvečerje, u jutro, u podne i
opet u predvečerje u
kojem smo zajedno držali ovo
isto sunce određeno za poklon
novom rođenju kojeg nikad
nismo doživjeli, jer
žurio sam u samoću tuđih htijenja.

.....

Podrhtavale su
magle u
nizinama dok
sam zagledan u
disanje tvog dvoumljenja
nestajao u
bujici nadošlih jutarnjih voda
jer pobjegla si iz nasipa kojeg
sam tek započeo graditi.

U DOLINI TRAVA

U dolini trava gdje
 riječa zeleno vijuga
 odjednom ugledah sače
 jedrih grudi u modroj sapunici
 i sunce kako oslikava vitki struk u
 podne -- zvonile su jedro grudi
 vidjeh pticu kako žudi
 ribu kako pliva
 vidjeh ženu kako mi
 dio po dio njezno otkriva
 u predvečerje uzeh razigranost ribi
 ljubav ptici k tome još
 modru sapunicu sa riječne hridi
 žao mi je što nisam
 dodirnuo sače jedrih grudi
 ta mi se žena još i u snu nudi.

• • •

Na peronu dolaska
 mog isčekivanja
 vlak je umorno stao
 sišla si i
 poljubila moje čekanje.

• • •

Naslonjeni o zalaz sunca
 dugo, smo držali plavo
 predvečerje u naručju.

BILI SMO BRODARI

Bili smo brodari,
 plovili na svjetlucavim
 školjkama naših i
 tuđih mora,
 na rukama držali galcove,
 očima tražili sunce
 zakopano na obalom juga.

Bili smo oni uvijek iz novog
 odlazeći...

ljubav i prijateljstvo
 razmršenih kosa nosili u grlu,
 mahali smo radošću povratka
 njima što čežnju daruju
 jablanima...
 ostavimo jecaj i
 prazna krila.

Bili smo brodari...

• • •
 prošavši šutke
 kraj uzglavlja
 tvojih i mojih sanja
 ostavio sam smiješak
 i plavi korak neba.

• • •
 razbacane stvari po stolu
 ovijene nemirom duše
 prizivlju tvoje imo
 (tko zna po koji put)
 dok u boznađnju
 tko zna u kom prvaku
 gubimo svoj put.

RASKOMADANI U DIO JUTRA

K vjernosti svjetlim
 stazama djetinstva hrli
 naše htijenje -
 raskomadani u dio jutra
 postajemo cjelina zalaskom sunca
 u tudjini vec' navikli na
 izgon golog života
 tražimo stare stvari koje će
 živjeti i poslije nas.

PREDBACIVANJE

Postao sam patnik
 dalekih lutanja
 u povratku iz nova uvijek
 nestajem u noćne tudjine
 i pao sam kao žrtva
 dalekih lutanja
 m zemlju djetinstva sjetila me tek
 zvona jutarnja
 rekoh sam sebi
 izgubio sam čovjeka
 u radjanju izgubih sebe
 sada patim
 u srcu ognjište me zebi
 još ne mogu da shvatim
 da više nikad vidjet neću Tebe.

. . .
 tko će koraknut
 k porodnjajnom danu
 kad nas zastrašeno reže i pili
 ovo vrijeme
 k'o starac suhu granu.

A N T E P A R Č I N A

Iz "Objeci Srca i Uma", Split 1972

F I G U R E

Godinama dugo u starom ormaru
napušteno čamo tri dječje figure,
nakon igre lude u djetinstvu davno,
sad slušaju samo tiktakanje ure.

I sad svakog dana kad sunčano svjetlo
trepte neosjetno po pokućstvu starom,
čini mi se da figure žale,
što odose brzo dani, zaboravom.

Sve u meni zure kao da se čudo,
što sam tako hladan, za sve ravnodušan,
pa ne marim za njih, a od kada čamo,
na licu mi vidi samo odraz tužn.

U strpljenju šute kao da čekaju
opet sretne dane što imaju doći
i čeznu za prošlim obijesnim dječakom,
dok od vječno čežnje sve im bljede oči.

I kadri sam htio te figure lude
da izbacim negdje iz svojeg stana,
zasjaše mi sretni svi djetinstva časi,
pa me strepnja uze i bol prošlih dana.

I sada ih tako osamljeno žalim,
ukočeno staro, a što mogu drugo?
Želio bih i ja onu mladost dragu
i da srce imam vječno mlado, ludo.

Godinama dugo u starom ormaru,
napuštena čomi moja prošla mladost,
moji vedri dani...č, da mi se hoće
kao onda davnog uzigrati radost!...

UMORNO POPODNE

Danas je sunce jako,
ko divlji pogled luđaka.
Vreli njegovi zraci
teži od žutog metala,
pritišću mozak sumorni.
Krvavi plamoni traci
idu ulicama grada,
korovi, mrtvo umorni.
Pakleno popodne
slavi vatreni pir,
a mi:
teški nosimo teret -
čitav pakleni svijet.
Hoće danas da umre:
mozak, srce
i sva.

STAR A STAZA

U turobne čase tih obredni,
s posmijehom blagim uz šum borova,
pogledom sveca melem mi donosi
i mnogo mira i tih blagoslova.

Uvijek kad šuti ja osjećam kako
svaki kamen i žbunj, borovi u strani,
magijskom ne mocu omamljuju tako
da cijelove blage osjećam po rani.

Čini mi se tada ko da Fan me pazi
i skriven u žbunju vragolasto drma
grančicom zovuć, da s njima na stazi
povedem kolo od grma do grma.

Imade milote u stazi samotnoj,
u lišću, u sjoni, u zriku cvrčaka.
Ti svečani su časi duši umornoj,
ko svjetlost blaga u timi oblaka.

Svaki bol zrači bijeg iz mrka gruda.
Staza me mami i zagrljena zove,
simfoniju mira za me tiko sklada,
uz svirku cvrčka uz sjetne borove.

D R U G U

Druže dragi, list nam kaže više,
dok ga lahor njiše,
dok ga sunce ljudko tetosi i gladi
i dok s grane pada.
Više kaže od svih mudrih riječi,
od pjesama mnogih zatravljenih barda.

Zbore krošnje hrastova u gori,
u tišini svojoj od dana do mraka,
djetalina uz kraj, bobica u busu,
a u polju vrabac, kobac ili čavka,
da - mnogo više od stotinu mudraca!

Nc znam, al' često u samome meni
glas neki veli: ne čuj opake vodiče,
zbaci lažne proroke od riječi
kad svaka čavka znade više roči.

Izvagah dobro, sagrijesio nisam -
 slutnji ni svijesti što ih slusah.
 Vedro lebdim, jašim konja vrana,
 zadovoljan kasam, nikad nije kasno
 ljutom srcu da zacijeli rana....
 da se k cilju dode i do svoga loga...
 Smirih se posvema i ne mučim sebe
 pa da pitam: ima l', ili nema Boga?

U P O H O D U   S T A R O M   G R E B E N U

I.

Korak po korak stazicom
 uz skrušen stari dobri zid,
 pod sjenkom tihih borova,
 čujem o kamen i hrid
 pljušti,
 pršti,
 šušti,
 bući more od valova.

U pohodu moru beskrajnom,
 i grebenu starome znancu...
 Na odstojanju
 od buke i mrmora
 kao daleki drug
 utohuo je u misao i šutnju
 isplakan
 moj stari
 krug.

Tko da odoli tome, Božo moj!
 Korak po korak
 bližim se grebenu znancu,
 blizim se vedrome starcu
 što prkosи kiši i žezi,
 i valu,
 svim strijelama zemaljskim -

prkosi buri
i oluji,
gromu,
strijelama nebeskim...

A ja, nemoćan i slab
na udaru bura i oluja...
strgnut i progonjen list,
i goli prut u vodi.
Drhtim,
padam, molim,
uzlijecem i ponovno padam,
psujem dragoga Boža
i svoj krsni list.

II

Dokle češ, Bože,
i ti, zvijezdo rođena,
sa mnom izvoditi
krute
i zlokobne igre?
Loptat se sa mnom? Dok znaš i vidiš
da nisam kamen,
ni hrid?

Čas u jarku, u tamni,
u ponoru mrkou,
čas isplovim na svjetlo danje
da zabliješte snovi,
pouzdanje se ponovi...
te opet
u mrklu i tamnu noć
gdje i nada gubi
svoju moć!
A ti, grebene, znanče,
još uvijek snažan
pred udarom silovita mora,
izbrazdan jesи,
al' čvrst još uvijek si, reci:

tko još tako prkosí?
 Snosi
 jezivu srdžbu oluja,
 otrov svih guja?
 Je l' to traže nebesa
 da se rvem
 s paklom
 zemaljskog bijesa?

S avetima
 nije lako megdan biti
 srcu što herojsko nije!
 Njemu je odiskona
 udahnuto čudo Svetmira...
 da i samilost luda za pticom
 ga dira na grani
 kad ledni zastruje zimski dani.
 Što će bijes i srdžba
 i metak ubojni,
 kad su u srcu ljepota
 i ljubav utkani!
 Može li da odoli
 valu himera,
 stoglavnih hidra,
 dok Ocean krvari
 i svi se u njemu kolju?
 Odgovori mi ti - kad bogovi šute....
 moj druže, grebene stari!

P R O M E T E J

Ima danâ da se kune i klete
 tminom u duši, i letom crnih vrana
 nad turobnim poljem, nad močvarama,
 kad osvita, eto, vedra dana
 nad osvježenim blagim livadama!

I tada kao Prometej u trpnji
na stijenu pribit i proklet od Sila,
dok gledam pred sobom ponor,
zjapi bezdana dubina,
opet odnekud čujem lepet krila....
To amor slazi tiko kao svila.

No znam čemu smjenjuje se tako
u vremenu ovom Prometaj i pakò,
utve prokletnice da krv moju sišu,
zatim doba drago kada amor tračkom,
svojom svijetlom nadom, smiješkom dobrostivim,
ublažuje boli da život zavolin!

Čudne li igre! Ne vidim joj kraja:
tko će u njoj biti slabiji il' jači:
ptica prokletnica što kljuje u boli,
il' amor što slazi kao svila meka
noseći ljubav, i život izdaleka?

N A P I T A K   O P O J N I

Iz Budina nektara napitak opojni
ispiti ja ču nadušak da duhom osvježen
zaognjem se bića bjelinom
kao lotosov cvijet čist i bijel.
On ne zna za svoju obalu,
zna samo za svetu rijeku što struji
od izvorista k ušću Vječnosti,
kojoj su obale beskrajne
svjetlom obasjane,
dok smrtnik zaognut
zemaljskim olovnim plastièem,
težinom sumora, magle, ukokvljen stoji
i gleda u nedokućive tajne
Biblije, Zenda Veste i Kurana,
Knjige ljubavi, srca i umu.